

Jararaja – Od srede do torka

Univerzalna ljudska glasba

Z novim albumom je skupina Jararaja postavila nov mejnik v interpretaciji ljudskih pesmi

Ljudske pesmi imajo tri vrste ljubiteljev. Tradicionalisti so prepričani, da mora ljudska pesem zveneti, kot so jo peli naši pra pra predniki. Uničevalcem je malha ljudskega izročila le opora pri vulgarizaciji in komercializaciji njihovega glasbenega neizraza. Ljudski godci pa pojmujejo ljudsko glasbo kot živo in dihajočo nematerialno umetnost, ki jo sme in mora vsaka generacija interpretirati trenutnemu času primerno. Eni slednjih so Jararaja.

Zasedbo sestavljajo klarinetist in pevec Gregor Budal, violinist in pevec Vasilij Centrih, harmonikar in pevec Janez Dovč, kontrabasistka in pevka Petra Trobec ter stalen pridružen član, tolkalist in pevec Sergej Randelović - RunJoe. O albumu *Od srede do torka* smo se pogovarjali z Budalom, ki je pojasnil, da ima skupina olimpijski tempo, saj album izda vsake štiri leta. »Jararaja res nismo tipičen bend. Samo pogledjte nas. Harmonikar Janez je vse prej kot tipičen harmonikar Janez. Violinist Vasilij je tiha voda, ki dere, čeprav se ne dere. Klarinetista in pevca Gregorja, kot da ne bi bilo dovolj, da je lovec, vleče še vojaštvo. Kontrabasistka in pevka Petra pa mora tako ali tako biti nekaj posebnega, da (z)drži z naštetimi 'liki'. Skupina je (z)rasla spontano, tako je tudi z našimi ploščami. Ko je čas zrel za ploščo, ta vzcveti.«

Mozaik glasbenih odtenkov

Jararaja, slovenska etno skupina, je na prvencu preigravala predvsem priredbe slovenskih ljudskih pesmi, na novem albumu pa je dodala precej lastnih viž, ki so jih prevzeli od narodnozabavnih skupin in si jih prilastili. To so storili s prvim singlom z novega albuma *Polko plešem dan na dan*. Z dvanajstimi pesmimi, avtorskimi in ljudskimi, so predstavili mozaik lastnih glasbenih odtenkov. Klarinetist Budal o drugačnosti Jararaje od skupin, ki sicer aktualizirajo slovensko ljudsko glasbeno izročilo, meni, da so nekako na eni strani Katalena, na drugi pa bolj »ortodoksni« izvajalci slovenskega ljudskega glasbenega izročila. »Prvi so tako rekoč rock zasedba, ki črpa iz omenjene zakladnice, drugi uporabljajo akustične instrumente, tudi izvedba je blizu originalni. Mi smo nekaj vmes. S slovenskimi ljudskimi se poigravamo z akustičnimi instrumenti.«

Ploščo *Od srede do torka* so z gostovanjem obogatili še Robi Pikel (kitara, vokal), Irena Zdošek (citre), Žiga Golob (kontrabas) in Luka Ipa-

vec (trobenta). Snemali so v Studiu Metro ter Studiu Metelkova z Janezom Križajem in Rokom Podbevškom, za končno zvočno podobo pa sta poskrbela Rok Podbevšek in Gregor Zemljčič. Zunanjo podobo albuma je tokrat v sodelovanju z oblikovalko Tanjo Komadina prispevala akademska slikarka Brina Torkar.

O »frišnem jagru, iz Bistr'ce doma«

Na albumu *Od srede do torka* je zbranih nekaj zelo znanih pesmi in nekaj zelo neznanih ljudskih pesmi. Za tak izbor so se odločili na osnovi vzdušja pesmi; kar neka skladba v določenem trenutku sporoča in kako bi se dalo to sporočilo podati naprej. »Moj očka je bila na primer prva izmed teh, če se smem tako izraziti, bolj smelih priredb, pri katerih je motiv že dokaj zabrisan. Takrat se je marsikaj nečednega dogajalo tudi v lipiški kobilarni in priredba bi lahko bila tudi odslikava tega. Janez, avtor priredbe, sicer tega ni imel v mislih, je pa zanimiva vzporednica. Po drugi strani je bila *Lovska* izbrana zaradi mojega lovskega udejstvovanja. Poleg tega sem se še prej priženil v bližino Ilirske Bistrice, besedilo pa govori o »frišnem jagru, iz Bistr'ce doma«, pojasnjuje Budal.

Verjetno je bil za skupino še največji izziv, kako v lastni interpretaciji izvesti pesmi, kot so *Marko skače*, *Moj očka ima konjiča dva*, *Na planinah* in *Kaj ti je deklica*. Budal se s tem strinja in pravi, da so to skladbe, ki so bolj ali manj »zlajnane«, preigravane oziroma poslušane od rane mladosti do zrelih let. Ne glede na to predstavljajo neko osnovo. Zato je bil to za skupino velik izziv, saj so motivi teh skladb resnično vžgani v zavest domačega poslušalstva in s tem tudi članov zasedbe.

»Občinstvo, ki se je naštetih skladb naveličalo, skušamo prepričati, da so vredne poslušanja, občinstvu, ki goji bolj restavratorski odnos do omenjenih skladb, pa skušamo dokazati, da lahko vse skupaj zveni drugače, vendar hkrati spoštujemo

'izvirnik'. Navednice so zato, ker verjamem, da se tudi 'izvirnik' nikoli ni izvajal popolnoma enako.«

Posebej zanimivi sta dve avtorski pesmi – *Mi živeti ni brez polke* ter nesporna himna bobnarjem, ki jo je prispeval tolkalist Sergej Randelović - RunJoe. Zanj Budal pravi, da je izjemen bobnar, pevec in avtor, pa

tudi izjemno zanimiv sogovornik, ki svoje mnenje in izkušnje (in teh ni malo!) rad deli z ostalimi. Zato so Jararaja ponosni, da se je svoje dokaj avtobiografsko besedilo odločil deliti, ga igrati in posneti ravno z njimi. »Polka po svoje cilja na dve ali tri različne publike. Našim zvestim poslušalcem je tak pristop poznan, zato jim zgolj dajemo nekaj novega, a še vedno našega po vsebini. Nasprotnikom narodnozabavne glasbe hočemo polko približati. Oberkreinerjem pa kažemo tretjo pot, izven začrtanih, ki sta ju tlakovala predvsem Avsenik in Slak. Če ostanemo pri »slovenski« polki, bi bilo mogoče govoriti še o četrti ali peti poti, če upoštevamo »ljudsko« polko na eni in polko ameriških Slovencev na drugi strani.«

Janez Dovč in Vasja Centrih sta skladateljico Kajo Draksler spoznala na eni od poletnih jazzovskih delavnic *Jazzinty*. Sodelovati so začeli, ko so se začutili, in Drakslerjeva je zanje priredila navdihujočo pesem *Kite* Toneta Pavčka. O najbolj drugačni pesmi *Trubar*, neke vrste etno rapu, je Budal z nasmehom povedal, da je nastala v kombiju, ker so poti na njihove koncerte in z njih vedno zelo zanimive. »Janez je na vsak način hotel, naj napišem besedilo, saj rad opletam z jezikom, pa tudi pero mi ni ravno tuje. Pod vplivom Trkajevega koncerta in leta, v katerem se je proslavljala petstota obletnica Trubarjevega rojstva, je harmonikar predlagal klarinetistu, naj naredi hiphop za Trubarja. Hip! – in Gregor je že bral Trubarjevo biografijo. Hop! – in besedilo je bilo nared.«

ZDENKO MATOZ